

1979 MAR 8

MAGYAR NEMZET

rNemzet

244

92
5

Budai hegyvidék

A tanácselnök meghívója

Van valami vidám jelkép abban, hogy Budapest hegyekkel, völgyekkel tagolt kerületeinek, virágos tizenkettediknek tanácselnöke kertész volt hajdanán. Hajdanán? Mátrai Rezső az idén múlt ötvenhárom éves, de az eltelt röpke három évtized oly gazdag volt eseményekben, oly gyakran fordított sorsán, hogy régmúltnak tetszik az is, ami alig esztendeje történt.

Messziről és mélyről jött emberek táborához tartozik. Ma a főváros „legértelmiségibb” vidékén — ahol tucatnyi kutatóállomás, tudományos intézmény működik — hivatalánál fogva is nap mint nap művészekkel, orvosokkal, mérnökökkel, egyetemi tanárokkal tárgyal. Sietve módosítja valamikori szakmája megjelölését. „Csak segéd voltam, kertészségé.”

Fejér megyében laktak, Lovasberényben, és családjában a szegénységet — jóllehet az ezeréves templom szomszédságában éltek — mégsem az imádság, hanem a politika tette elviselhetőbbé. Édesapja 1919-es vöröskatoná volt — jegyző, csendőr számára megbízhatatlan, úrnak gyanús — és megvetett ember. De munka és kenyér nélkül is hitt az egyszer már megpróbált világban. Fia jussa is ez volt, a reményről szóló apai örökség. Ő is

azon a tavasszon

indult útnak. „Népképviselet” — mondták, és bár senki sem kérte tőlük, mégis éjt nappallá téve dolgoztak, mert történelem szabta kötelességüknek tartották a földosztást, a malmok, az élelmiszer-feldolgozó üzemek, majd az iskolák államosítását.

Mátrai Rezső életét is ezek a tennivalók töltötték ki. Elsőnek Csongrád megye summás és kubikos cseléceinek mért öt-tíz holdakat, majd Békésben, a Viharsarok

sokat próbált pártmunkáival tanulta a közigazgatás szervezését, hogy néhány év múlva Győr-Sopron megyében — akkor úgy tartották, az ország legnyakasabb gazdáiból — kovácsoljon termelőszövetkezeti kollektívát.

„Jobban bírtuk meggyőződéssel, mint tudással” — így látja mai fejjel az akkori munka mérlegét. „Solohov könyve, az Új barázdát szánt az eke volt a tankönyvünk. Ugyan kitől kaphattunk volna jobb útmutatást? Davidov, a kedvét, erejét nem kímélő, még az indulataiban is csodálatos kolhozelnök valósággal a társunkká lett.”

A mihályi szövetkezetet Fiat bárónő birtokán szervezték. Az emberek nehezen értették meg: a földreform nagy lehetőség, de még nagyobb gond az, ha hiányzik az igavonó, a vetőmag, a tegnapi napszámossal előzött gazdálkodói tudomány. „Ott értettem meg: a szocializmusért folytatott harc végtelen türelem is. És erőpróba. Nemrég hallottam, szociológusok jártak arrafelé, és kérdőíveken tudakolták: ugyan ki venné vissza a régi földjét. Ha jól emlékszem, hatvanöt családból mindössze hét vállalta volna.”

Mátrai Rezső életében az ötvenes évek végén új szakasz kezdődött. A fővárosba költözött, a pesterzsébeti tanács egyik vezetője lett. A XX. kerület igazi külváros volt még akkor, sokan éltek itt szűkben, reménytelennek rémlő alberletekben.

— Eljött egyszer hozzám egy idős gyári munkás. Az asztalra csapott: „Miénk a hatalom, de a szép lakások nem a mieink!” Akkor értettem meg, másként kell már agítálnunk, másként kell beszélőnünk az emberekkel, mint korábban. A hatalom munka, több és jobb munka. Nemrég ellátogattam Erzsébetre, ahol tucatjával állnak a nyolc-tízemeletes házak. S örültem volna, ha az az idős gyári munkás velem tart...

Életeleme volt a politizálás. Akkor is, amikor tanult — sohase szégyellte, hogy derecsdó fejjel pótolja az elmulasztottakat —, akkor is, amikor a budapesti pártbizottságon dolgozott. Negyedik éve érte a megtiszteltetés: kerületi tanácselnökké választották.

— Nem állítom, hogy jól ismertem a Hegyvidéket. Kelenföldön laktam, Pesten dolgoztam, így hát nagy sétákkal kezdtem a működésemet. Ezekre a barangolásokra társakat is hívtam, szakembereket. Mindig másokat. Ők aztán beavattak a lakásépítés, az oktatás, a kereskedelem, az egészségügy, a tudományos kutatás, a kommunális létesítmények ügyes-bajos dolgaiba.

A XII. kerület Budapest jó levegőjének a kincseskamrája. Ezért, és persze a

páratlan panoráma

védelme miatt, a kormányzat — helyesen — nem engedélyez lakótelepi építkezést. Természetesen a szigornak megvan a hátránya is, hiszen évente hat-hétezer lakás — sokszor erősen megkérdőjelez-

hető küllemmel — mégiscsak felépül önerőből a Szabadság-hegyen, a János-hegyen, a Martinovics-hegyen és más-hol. Ennek következtében 800 bölcsődés és 1400 óvodás korú kisgyerekeknek nem jut napközli ellátás; az iskolai oktatás zavartalanságához pedig 90 tanterem hiányzik.

— És még valami — avat újabb gondjába az elnök. — A tanács szívesen segíti a lakások tervezőit, a kivitelezőket. De sajnos cserébe semmit vagy alig valamit kapunk kerületünk lakóitól. Az utca, a közterület néha olyan felénk, mintha még mindig a „sötét középkor” uralkodnék nálunk. A feledékeny építők a sódérhalmokat hónapszámra sem viszik el tőlük elől, a gödröket, árkokat nincsen, aki betemesse; ha valahol kiég egy villanykörte, hetekig sötétben botorkálhat az arra járó. No és a szemét?! Vannak, akik autójuk csomag-tartójában viszik ki a hulladékot, s dobják le az erdei utak mentén. Hát érti ezt?

Nem. Ezt a fajta felelőtlen-séget aligha érti meg bárki. Különösen nem, ha a kerület nagy terveiről hallgatjuk Mátrai Rezsőt. „Az az elképzelésünk, hogy a Hegyvidéket mindinkább

kirándulónegyeddé

varázsoljuk. Visszavonhatatlan, örökre érvényes meghívót akarunk küldeni a munkáskerületek dolgozóinak: töltsék szabad idejüket minél nagyobb részét nálunk. Ezért aztán új turista- és pihenőközpontokat, téli és nyári sportpályákat, tágas játszótérket létesítsünk. S természetesen különböző vendéglátó helyeket, ahol ki-ki kedvére falatozhat, szórakozhat.”

Várván a tavaszt, jólesik máris hinni Mátrai Rezsőnek: sem vendég, sem vendéglátó nem csalatkozik majd e nagy és gazdag programban.

Benedek István Gábor